

معرفی ۱۲ سامانه علمی وزارت بهداشت با سرنام کلی نوپا (نظام نوین اطلاعات پژوهشی ایران)

پژوهش های پزشکی ایران

نظام نوین اطلاعات پژوهش پزشکی ایران (نوپا)، مجموعه ای از شیوه ها و سامانه های اطلاعاتی دربرگیرنده اجزای نظام پژوهش علوم پزشکی کشور شامل پژوهشگران و نویسندگان مقالات، طرح های تحقیقاتی، پایان نامه ها، مقالات، مجلات، کتاب ها، پروانه های ثبت اختراعات و سایر موارد مرتبط است. این نظام که به اختصار (نوپا) نامیده می شود شامل ۱۲ سامانه اطلاعات علمی پژوهشی است که ۱۲ خدمت نوین پژوهشی را در دوازدهمین دولت خدمتگزار به پژوهشگران علوم پزشکی کشور ارائه می نماید. در این راهنما ۱۲ سامانه اطلاعاتی کاربردی نوپا به طور مختصر معرفی می شوند.

۱. کتابخانه ملی پزشکی ایران

۲. بانک اطلاعات پایان نامه های علوم پزشکی

۳. پایگاه نتایج پژوهش های سلامت کشور

۴. سامانه مشابهت یاب

۵. سامانه علم سنجی دانشگاه های علوم پزشکی کشور

۶. سامانه مدیریت انتشارات دانشگاه (مداد)

۷. بانک مقالات پزشکی ایران

۸. بانک اطلاعات نشریات علوم پزشکی کشور

۹. فهرست مجلات نامعتبر و جعلی

۱۰. سامانه علم سنجی اعضای هیأت علمی

۱۱. سامانه منبع یاب (Resource finder)

۱۲. بانک اطلاعات طرح های تحقیقاتی علوم پزشکی کشور

۱. کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی کشور

(کتابخانه ملی پزشکی ایران) با نام Iranian National Library of Medicine یا INLM دسترسی پژوهشگران را به انواع متنوع منابع اطلاعاتی پژوهشی ملی کشور شامل کتاب ها، مقالات، پایان نامه ها، طرح تحقیقاتی، مجلات و غیره فراهم می کند. این کتابخانه الکترونیک مجهز به یک موتور جستجوی متمرکز است که همه این منابع را جستجو، بازیابی و ارائه می کند. فاز اول آن با جستجوی مجلات آغاز شده و به زودی، جستجوی مقالات، کتب و غیره به آن افزوده می شود.

۲. بانک اطلاعات پایان نامه های علوم پزشکی کشور

بانک اطلاعات پایان نامه های علوم پزشکی کشور مجموعه دربرگیرنده حدود ۳۰۰ هزار پایان نامه انجام شده مقاطع مختلف تحصیلی در دانشگاه های علوم پزشکی کشور از ابتدا تاکنون است. امکان جستجوی این پایان نامه ها بر اساس نام پدیدآور، عنوان، کلید واژه، استاد مشاور و استاد راهنما و غیره در آدرس thesis.Research.ac.ir وجود دارد.

اطلاعات این بانک در حال حاضر هر یکماه یکبار روزآمد شده و آخرین پایان نامه دفاع شده در دانشگاه های علوم پزشکی کشور در مقاطع کارشناسی ارشد، دکترای عمومی، تخصصی، فوق تخصصی، فوق تخصصی و ph.D در آن وارد می شود.

پس از جستجو و بازیابی نتایج، می توان در ستون فیلتر، نسبت به محدود کردن نتایج جستجو به یک دانشگاه خاص و یا استاد راهنمای خاص اقدام نمود. ضمن آنکه وضعیت توزیع پایان نامه های بازیابی شده بر اساس سال دفاع، موضوع، دانشگاه محل تحصیل دانشجو و غیره نیز وجود دارد.

۳. پایگاه نتایج پژوهش های سلامت کشور

پایگاه نتایج پژوهش های سلامت کشور با هدف انتشار، گردآوری و اشاعه اخبار حاصل از تحقیقات نظام سلامت در کشور در آدرس news.research.ac.ir راه اندازی شده است. هدف از راه اندازی این سامانه، انتشار سریع اخبار مستند و مبتنی بر شواهد از پژوهش های سلامت کشور به روشی امن، صحیح و سریع با دسته بندی های مناسب و برای ذینفعان و گروه های هدف مشخص است. در واقع یکی از کارکرد های این سامانه، برقراری ارتباط بین محققان و مردم و سایر ذینفعان جامعه از طریق انتقال پیام و ترجمان دانش منتج از طرح های تحقیقاتی است.

از ابتدای سال ۱۳۹۶، از هر طرح تحقیقاتی و پایان یافته در دانشگاه های علوم پزشکی کشور یک خبر توسط دانشگاه مربوطه استخراج و در این سامانه ثبت می شود. این اخبار پس از بررسی و تأیید کارشناسان ستادی وزارت بهداشت، در سامانه مذکور درج می شوند. در حال حاضر بیش از ۲۰۰۰ خبر و پیام منتج از طرح های تحقیقاتی صورت گرفته دانشگاه های علوم پزشکی کشور در این سامانه درج و اطلاع رسانی شده است.

۴. سامانه مشابهت یاب

موضوع سرقت و دستبرد علمی، متأسفانه آفت گریبان گیر مجامع علمی، خصوصاً جوامع جوان پیشرو شده است. لازم است تا پژوهشگران با دسترسی به ابزارهای توانمند مشابهت یابی و بررسی سرقت علمی، بتوانند قبل از ارسال مقاله به مجلات مورد نظر خود، نسبت به مشابهت یابی اقدام و در صورت وجود، مصداق سرقت علمی (plagiarism) را در آن بررسی نمایند.

با هدف فراهم سازی دسترسی پژوهشگران دانشگاه های علوم پزشکی کشور، سامانه مشابهت یابی و بررسی سرقت علمی مقالات (paper plagiarism checkers) در آدرس ppc.Research.ac.ir پیاده سازی و اجرا گردیده است. پژوهشگران دانشگاه های علوم پزشکی کشور می

توانند با دریافت شناسه و رمز عبور محیط شخصی خود در سامانه، نسبت به بارگزاری فایل مقاله انگلیسی خود اقدام نموده و سپس گزارش مشابهت یابی آن را لحظاتی بعد دریافت نمایند.

این سامانه در فاز اول، امکان مشابهت یابی مقالات انگلیسی را از طریق دو نرم افزار مشابهت یاب اصیل داشته و در فاز دوم، با دسترسی به بانک اطلاعات مقالات و پایان نامه های منتشر شده علوم پزشکی کشور، امکان مشابهت یابی مقالات فارسی را نیز خواهد داشت.

۵. سامانه علم سنجی دانشگاه های علوم پزشکی کشور

رصد اطلاعات و شاخص های علم سنجی و عملکردی دانشگاه های علوم پزشکی کشور، یکی از اصول پایش مداوم فعالیت های پژوهشی دانشگاه های علوم پزشکی کشور محسوب می شود. سامانه علم سنجی دانشگاه های علوم پزشکی کشور (Universities scientometrics) (Informion Database) با هدف رصد، ثبت، نمایش و تحلیل اطلاعات و شاخص های علم سنجی دانشگاه های علوم پزشکی کشور طراحی و هم اینک در آدرس (used.research.ac.ir) قابل دسترسی است.

اطلاعات و شاخص های علم سنجی دانشگاه ها، شامل تعداد مقاله، تعداد استناد، h-index، استناد به ازای مقاله، خود استنادی دانشگاهی، مقالات بین المللی، مقالات منتشر شده در مجلات برتر، مقالات پر استناد و غیره دانشگاه ها مبتنی بر بانک اطلاعاتی SCOPUS در این سامانه نمایش داده می شوند.

علاوه بر نمایش این اطلاعات، امکان رسم نمودارهای مقایسه ای بین دانشگاهی برای هر کدام از شاخص های فوق در این سامانه پیش بینی شده است. با انتخاب هر دانشگاه، صفحه اختصاصی آن دانشگاه باز می شود که علاوه بر اطلاعات فوق، معرفی دانشگاه، هرم اعضای هیأت علمی، اعضای هیأت علمی برتر، نسبت مقاله به اعضای هیأت علمی و سایر شاخص های استخراج شده را نمایش می دهد.

۶. سامانه مدیریت انتشارات دانشگاه (مداد)

سامانه مدیریت انتشارات دانشگاه (مداد) در بر گیرنده فرآیند و محصول نشر کتب دانشگاهی در دانشگاه های علوم پزشکی کشور است. این سامانه در برگیرنده اطلاعات تمام کتب منتشر شده دانشگاه های علوم پزشکی کشور از ابتدا تا کنون است. در حال حاضر بیش از ۴۰۰۰ عنوان از این کتب در سامانه درج شده است. از هر کتاب، اطلاعات اصلی شامل عنوان، شابک، نویسندگان، اندازه و شمارگان کتاب، موضوع، سرفصل مطالب، عکس روی جلد و غیره قابل مشاهده و بازیابی است.

پس از جستجوی عنوان، موضوع، پدیدآور و غیره با کلیک بر روی هر عنوان کتاب در فهرست نتایج می توان به اطلاعات بیشتری از آن دست یافت. علاوه بر آن در ستون سمت راست صفحه نتایج بازیابی شده می توان توزیع دانشگاه های منتشر کننده، موضوعات، سال انتشار، قالب و نوع کتاب منتشر شده را نیز مشاهده کرد.

علاوه بر آن، می توان کتاب های منتشر شده در یک موضوع خاص را از طریق گزینه فهرست موضوعی در بالای صفحه، بازیابی و مشاهده نمود. این سامانه علاوه بر عرضه کتاب، مدیریت فرآیند استعلام ترجمه کتاب توسط دانشگاه های علوم پزشکی کشور برای جلوگیری از تکرار و همزمان را نیز انجام می دهد.

در آینده امکان خرید پستی و الکترونیک کتاب ها نیز از طریق همین سامانه فراهم خواهد شد.

۷. بانک مقالات پزشکی ایران

بانک مقالات پزشکی ایران (Literature Lranian Database of Medical) در برگیرنده تمامی مقالات منتشر شده در مجلات علمی پژوهشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از ابتدا تا کنون است.

در حال حاضر در این بانک، اطلاعات و متن کامل بیش از ۲۰۰ هزار مقاله منتشر شده در مجلات علمی - پژوهشی علوم پزشکی کشور قابل دسترس است. در صفحه اصلی این بانک در آدرس

idml.research.ac.ir امکان جستجوی عنوان، چکیده، کلید واژه و نویسندگان مقالات مندرج در این بانک وجود دارد. این بانک به طور خودکار اقدام به رصد و درج روزانه مقالات منتشر شده در مجلات علمی - پژوهشی کشور می نماید به طوری که هر مقاله پس از نشر در سایت مجله، به طور خودکار در این بانک درج می شود. جستجو در این بانک، منبع خوبی برای دستیابی به مقالات منتشر شده در مجلات علمی - پژوهشی داخل کشور محسوب می شود.

پس از جستجوی مقالات در این بانک اطلاعاتی، در سمت راست صفحه مقالات بازیابی شده، ستون فیلتر نمایان می شود که از طریق آن، ضمن مشاهده وضعیت سال های انتشار، مجلات منتشر کننده مقالات، نویسندگان و وابستگی سازمانی ایشان و زبان انتشار مقاله می توان بر اساس هر کدام از موارد فوق، جستجو را محدود نمود.

امکان تهیه خروجی چاپ و نیز تهیه خروجی مستقیم برای نرم افزارهای مدیریت منابع مانند Reference Manager EndNote و غیره نیز در این بانک اطلاعاتی وجود دارد.

۸. بانک اطلاعات نشریات علوم پزشکی کشور

بانک اطلاعات نشریات علوم پزشکی کشور با هدف ارائه کامل اطلاعات مجلات دارای رتبه علمی پژوهشی مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی شامل عنوان، شاپا، آدرس وب، آدرس ایمیل، آدرس پستی، نام صاحب امتیاز، مدیر مسئول، سردبیر و ناشر مجله، تاریخ اعتبار، موضوع و بانک های اطلاعاتی نمایه کننده مجله، طراحی و در تاریخ اول خرداد ۱۳۹۶ به طور رسمی رونمایی شده است. در حال حاضر اطلاعات بیش از ۴۱۰ عنوان مجله علمی - پژوهشی کشور در حوزه وزارت بهداشت، در این بانک با آدرس journals.research.ac.ir موجود و قابل بازیابی لحظه ای است.

یکی از امکانات این سامانه، دسترسی به فهرست به روز مجلات نمایه شده وزارت بهداشت در بانک های اطلاعاتی ISI, pubmed, SCOPUS است به نحوی که می توان با انتخاب گزینه (نمایه) نوع بانک اطلاعاتی مورد نظر را مشخص و به فهرست مجلات علمی پژوهشی نمایه شده کشور در بانک اطلاعاتی مربوطه دست یافت.

این بانک مجهز به سامانه هوشمند نشریات علوم پزشکی کشور است که به طور روزانه اقدام به رصد وب سایت مجلات علوم پزشکی کشور نموده و اطلاعات آخرین شماره منتشر شده و مقالات آنها را استخراج و در بانک های اطلاعاتی مربوطه ثبت می کند. بدین ترتیب اطلاعات وضعیت انتشار به هنگام یا تعداد شماره های تاخیردار هر مجله نیز توسط سامانه رصد، ثبت و ضبط می شود.

امکان تهیه فایل خروجی از فهرست مجلات به شکل Excel, pdf و یا چاپ در این سامانه فراهم شده است. این سامانه مبنای سنجش و احراز اعتبار، رتبه و بانک اطلاعاتی نمایه کننده مجلات علوم پزشکی کشور است.

۹. فهرست مجلات نامعتبر و جعلی

مجلات علمی همواره در زمره مهمترین ابزار نشر و دریافت دانش روزآمد در حیطه های موضوعی مختلف محسوب شده اند. متأسفانه این رسانه در سال های اخیر به شکلی فزاینده مورد سواستفاده سودجویان در محیط وب قرار گرفته است به گونه ای که در بسیاری از موارد این افراد با راه اندازی وب سایت هایی از مجلات جعلی و نامعتبر اقدام به فریب نویسندگان و دریافت مبالغی از ایشان با عنوان هزینه انتشار مقاله می نمایند. پذیرش و انتشار مقاله در این مجلات اغلب به سرعت و بدون طی فرایند داوری علمی و ادبی صورت می گیرد.

با توجه به پیچیدگی فرآیند شناسایی مجلات نامعتبر و جعلی و لزوم معرفی این دسته از مجلات به جامعه پزشکی کشور که به سبب ماهیت کاری خطیر خود نیازمند دسترسی به مجلات و مقالات روزآمد و معتبر می باشند. فهرست مجلات نامعتبر و جعلی تهیه و از طریق آدرس

blacklist. research.ac.ir در دسترس پژوهشگران قرار گرفته است. این فهرست در زمان تهیه این متن، دربرگیرنده بیش از ۲۰۰۰ عنوان مجله جعلی و نامعتبر است. انتشار مقاله در مجلاتی که در این فهرست قرار می‌گیرند، مشمول پاداش و تشویق مقاله، امتیاز ترفیع و ارتقاء، دفاع از پایان نامه و ارائه جهت شرکت در جشنواره‌ها نخواهد بود. لازم به ذکر است که تاریخ اقدام برای اعمال بی‌اعتباری مجلات مذکور، در ستون APP Date (یعنی Application Data) مشخص شده و مقالات منتشر شده در این مجلات پس از تاریخ مندرج در ستون سمت راست صفحه با عنوان APP Date نامعتبر تشخیص داده می‌شوند. در صورت شناسایی یک مجله به عنوان مجله نامعتبر و درج آن در فهرست مذکور، به طور خودکار تاریخ APP Date آن ۳ ماه پس از تاریخ ثبت در سامانه درج می‌شود.

امکان تهیه فایل خروجی از فهرست مجلات به شکل pdf، Excel و یا چاپ در این سامانه نیز وجود دارد، هر چند به دلیل افزوده شدن مکرر مجلات به فهرست مذکور، توصیه می‌شود همیشه از گزینه جستجوی استفاده کرده و به صورت در لحظه اقدام به جستجوی عنوان مجله مذکور نمود.

۱۰. سامانه علم سنجی اعضای هیأت علمی

سامانه علم سنجی اعضای هیأت علمی (Database Iranian Scientometric Information) در سال ۱۳۹۴ با هدف استخراج و نمایش به روز شاخص‌های علم سنجی اعضای هیأت علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، طراحی و در آدرس isid. Research. Ac.ir پیاده‌سازی و اجرا شده است. اطلاعات و شاخص‌های به روز علم سنجی حدود ۱۹ هزار عضو هیأت علمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در بیش از ۷۰ دانشگاه و دانشکده علوم پزشکی و بیش از ۸۰۰ مرکز تحقیقاتی در این سامانه وارد شده و در اختیار کاربران قرار گرفته است.

شاخص‌های علم سنجی اعضای هیأت علمی که در این سامانه نمایش داده می‌شود عبارتند از: تعداد مقالات، تعداد استنادات، میانگین استناد به ازای هر مقاله، شاخص h-Index شاخص بدون خود استنادی، شاخص h-Index بدون خود استنادی نویسندگان و شاخص h-Index بدون استنادات کتاب‌ها، این شاخص‌ها در حال حاضر برای بانک اطلاعاتی Scopus و مجموعه Google Scholar قابل تهیه و استخراج است. علاوه بر آن، اطلاعات عمومی، آموزشی، علمی و دانشگاهی هر عضو هیأت علمی شامل نام و نام خانوادگی، جنس، سن، عکس، رتبه علمی، رشته و مقطع علمی، رشته و مقطع تحصیلی، CV، کد اختصاصی OrCiD و آدرس صفحه اختصاصی فرد در Google Scholar نیز در این سامانه ثبت شده و قابل جستجو و مشاهده است.

شیوه نمایش و چیدمان افراد در سامانه ISID به صورت پیش فرض بر اساس شاخص h-Index ایشان در بانک اطلاعاتی Scopus است. لازم به ذکر است که ترتیب مذکور را می‌توان با کلیک بر روی فلش قرار گرفته در کنار عنوان هر یک از سر ستون‌های موجود در صفحه اصلی تغییر داد. در این سامانه اسامی اعضای هیأت علمی قرار گرفته در فهرست دانشمندان ۱٪ پر استناد نظام رتبه بندی ESI نیز با علامت جام نارنجی رنگ در کنار اسم آن‌ها مشخص شده‌اند. علاوه بر آن، همکاران قرار گرفته در میان ۱٪ افراد برتر رشته و مقطع تحصیلی ایشان بر اساس شاخص h-Index با علامت ۱٪ در مربع آبی رنگ مشخص شده‌اند.

این سامانه در حال حاضر، تمامی اعضای هیأت علمی رسمی، آزمایشی، طرح نیروی انسانی، ضریب K و تعهدات تحت پوشش وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی را در بر می‌گیرد و شامل اعضای هیأت علمی بازنشسته نیز می‌شود.

۱۱. سامانه منبع یاب (Resource Finder)

معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از دیرباز با خرید کشوری متمرکز، مشترک مجلات، کتب و منابع الکترونیک معتبر علمی شده و دسترسی اعضای هیأت علمی، دانشجویان و پژوهشگران را به آخرین منابع اطلاعاتی علمی، پژوهشی، درمانی و آموزشی شامل هزاران مجله و مقاله، کتاب، فیلم و تصویر، راهنما و دهها بانک اطلاعاتی را فراهم نموده است. همیشه این مشکل برای پژوهشگران وجود داشته است که یک مجله و یا کتاب خاص را در سایت کدام ناشر و در کدام آدرس می‌توانند بازیابی کنند و اساساً آیا مجله مربوطه، در فهرست مجلات مورد اشتراک وزارت بهداشت است یا خیر. سامانه منبع یاب (Resource Finder) با هدف تهیه فهرست

کامل و به روز منابع مورد اشتراک وزارت بهداشت و با هدف فراهم سازی امکان جستجوی لغتی، بازیابی الفبایی و موضوعی مجلات یک ناشر خاص، طراحی و پیاده سازی شده است. از طرف دیگر، این سامانه با ارائه شاخص های ارزیابی مجلات، این امکان را برای پژوهشگران فراهم کرده است تا مجله مناسب برای انتشار مقاله خود را جستجو، بازیابی و انتخاب کنند. در زمان نگارش این متن، سامانه منبع یاب در برگیرنده بیش از ۸۳ هزار عنوان مجله، کتاب، راهنما و منبع علوم پزشکی شامل بیش از ۴۳ هزار عنوان مجله، نزدیک به ۴۰ هزار عنوان کتاب و ۳۰۰ عنوان راهنما است. امکان جستجوی عنوان مجله یا کتاب در سامانه منبع یاب و ارائه اطلاعات آن شامل عنوان، شاپا و یا شابک، گروه موضوعی، آدرس مستقیم مجله در سایت ناشر و ارائه کننده، Impact Factor نشریه و چارک (Q) آن، CiteScore مجله و چارک (Q) آن، h-Index مجله، بانک های اطلاعاتی نمایه کننده مجله و سایر جزییات مجله نیز برای بازدیدکنندگان سامانه فراهم شده است. علاوه بر جستجوی لغتی، امکان جستجوی موضوعی مجلات، کتاب ها و سایر منابع در این سامانه فراهم شده است. مقابل هر منبع، رنگ نماد مستطیل رنگ در ستون Details مشخص کننده وضعیت اشتراک و دسترسی وزارت بهداشت و دانشگاه های علوم پزشکی کشور به آن منبع است. به نحوی که مستطیل سبز رنگ به مفهوم اشتراک و دسترسی به منبع مورد نظر، مستطیل خاکستری به مفهوم عدم دسترسی و مستطیل نارنجی رنگ به مفهوم open Access بودن منبع مورد اشاره است.

کاربرد دیگر این سامانه انتخاب مجله مناسب برای انتشار مقاله است. برای این کار دو گزینه رتبه بندی ISI و رتبه بندی Scopus پیش بینی شده است که با مراجعه به این دو گزینه در بالای صفحه و انتخاب موضوع مقاله و مجله مورد نظر و محدود کردن جستجو به مجلات یک چارک خاص و یا Impact factor و یا CiteScore خاص می توان به فهرست مجلات مورد نظر دست یافت.

۱۲. بانک اطلاعات طرح های تحقیقاتی علوم پزشکی کشور

بانک اطلاعات طرح های تحقیقاتی علوم پزشکی کشور با هدف رصد طرح های تحقیقاتی انجام شده و در دست انجام دانشگاه ها، مدیریت مالی طرح ها، مدیریت هزینه ها از طریق جلوگیری از انجام طرح های تحقیقاتی تکراری، هم افزایی از طریق انجام طرح های تحقیقاتی مشترک و شبکه سازی و نظارت بر حسن انجام و اعمال اصول اخلاق در پژوهش، طراحی و پیاده سازی شده است. این سامانه در برگیرنده اطلاعات تمامی طرح های تحقیقاتی دانشگاه های علوم پزشکی کشور بوده و امکان نظارت عالی بر روی این طرح ها را به صورت متمرکز فراهم می کند.

تنظیم کننده: کتابخانه مرکزی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه